

La primera cita

—Puja —fa la veu dolça de la Fara per l'interfon. I la porta fa *priiip!*

Ja a dins, en Mat impregna el vestíbul del bloc de pisos amb el perfum que duu damunt. Ai, la Fara... Mentre puja amb l'ascensor, un no-sé-què també li puja des de l'estómac. Al replà, l'espera ella.

—Hola, Mat, felicitats —diu ella i esternuda—. Encara porto el refredat —i s'eixuga amb la màniga de la mena de pijama que porta—. Sento no haver estat al teu aniversari —es disculpa—. Vine— diu somrient. Està guapa tot i la cara d'empicada que fa.

És el primer cop que en Mat visita el seu pis. Tot de rellotges recobreixen el passadís. «El meu pare és rellotger», diu ella.

—Perdona —es disculpa en Mat— per l'olor que faig. És que...

—Olor? —fa la Fara—. Quina olor? És que amb el meu refredat no sento res. Vine —diu i el pren per la mà—, anem a l'habitació.

En Mat la segueix però s'entrebanca i per un moment perd el ritme de la respiració.

L'habitació de la Fara està endreçada. I té un llit gros. A una paret hi penja una màscara i a una altra, un pòster d'en Zed, cantant dels Z Factor, tocant la guitarra sobre un fons de cel blau turquesa. A la tauleta de nit hi ha un pot de colònia i una foto de la Fara amb algú que en Mat no reconeix.

Aleshores, la Fara sorprèn en Mat amb un paquetet amb un llaç: «té», li diu. En Mat l'obre amb dits de nervis: es tracta d'un rellotge negre de polsera. «Felicitats», diu ella i li petoneja la galta.

A en Mat el rellotge li cau a terra. «Perdó», diu i s'acotxa a recollir-lo. Sí, és maco el rellotge, sí. «Quartz», hi posa. Quina hora és? Dos quarts de nou. Dos quarts de nou, i vuit i mitja són el mateix. Sí. Si se simplifica la fracció dos quarts, s'obté un mig, sí.

$$\begin{array}{ccc} \text{[Diagram of a clock face with a vertical dashed line and a horizontal dashed line, showing 2:00]} & = & \text{[Diagram of a clock face with a vertical dashed line and a horizontal dashed line, showing 1:00]} \\ \frac{2}{4} & = & \frac{1}{2} \end{array}$$

Per **simplificar fraccions** hem de dividir numerador i denominador pel mateix número natural, diferent d'1.

$$\frac{2}{4} = \frac{2:2}{4:2} = \frac{1}{2} \quad \frac{21}{28} = \frac{21:7}{28:7} = \frac{3}{4} \quad \frac{36}{63} = \frac{36:9}{63:9} = \frac{4}{7}$$

El número escollit ha de ser divisor tant del numerador com del denominador.

1. Simplifica les fraccions següents:

$$\frac{3}{6}, \frac{12}{18}, \frac{18}{27}, \frac{30}{42}, \frac{110}{70}$$

—Que et trobes bé? —pregunta la Fara.

—Sí, sí. —En Mat s'alça d'un bot amb el rellotge agafat però li suen les mans i el regal se li torna a escapolir dels dits.

La Fara fa asseure'l al llit, recull el rellotge de terra i s'acosta per cordar-l'hi al canell. Ella està molt a prop d'ell i el seu cabell desprèn una olor a xampú de roses que fa marejar.

Se sent una guitarra. Enmig de l'habitació, en Zed està tocant una cançó dels Z Factor. Plouen pètals de rosa que, ja a terra, tracen un camí cap al cel, que és d'un color turquesa. En Mat i la Fara el recorren agafats de la mà, saltironejant i rient. En Mat s'acosta a la boca de la Fara per deixar-hi un petó però ella el para, pensativa.

—Però, llavors —diu ella—, un mig és una fracció irreductible?

Quan una fracció ja no es pot simplificar més, hem arribat a la **fracció irreductible**.

$\frac{9}{4}$ es una fracció irreductible $\frac{6}{8}$ no es irreductible ja que el 6 i el 8 poden dividir-se per 2

El numerador i el denominador d'una fracció irreductible no tenen divisors comuns.

2. Quines d'aquestes fraccions són irreductibles?

$\frac{94}{37}$; $\frac{85}{15}$; $\frac{42}{21}$; $\frac{13}{7}$; $\frac{1}{6}$; $\frac{55}{11}$

3. De cada fracció del primer repte, troba'n la irreductible.

Una olor forta d'alcohol desperta a en Mat. La Fara li ha tirat un riu d'una colònia de flors al damunt. En Mat s'incorpora al llit, parpelejant i beu de l'aigua que li ha acostat ella. A la fotografia de la tauleta ara es veu clarament la Fara amb..., està amb en Teto de tercer!

—Som parella —diu ella—, però és una mica tonto, en Teto.

En Mat, parilitzat, s'embadoca amb la paret del davant.

La fracció irreductible es pot trobar realitzant una **descomposició en factors** del numerador i del denominador, i eliminant després els factors repetits.

$$\frac{100}{75} = \frac{2^2 \cdot 5^2}{3 \cdot 5^2} = \frac{4}{3} \quad \frac{16}{48} = \frac{2^4}{2^4 \cdot 3} = \frac{1}{3} \quad \frac{30}{36} = \frac{2 \cdot 3 \cdot 5}{2^2 \cdot 3^2} = \frac{5}{6}$$

4. Mitjançant la descomposició en factors primers, troba les fraccions irreductibles d'aquestes fraccions:

$$\frac{96}{144}, \frac{162}{108}, \frac{250}{300}$$

5. «La fracció original i la simplificada son dues fraccions equivalents». És certa aquesta afirmació? Per què?

En Mat ja es troba a casa seva, al quarto, dins del llit, teclejant amb pressa un missatge al mòbil: «Hem de parlar sobre el Teto», envia al grup compartit amb l'Ívia i en Bolo, i se li escapa un esternut. Després, s'ho pensa una mica i envia un altre missatge, aquest per a la Fara: «T'agradaria venir a una excursió la setmana vinent?». I com no li responen, deixa el mòbil a la tauleta de nit, a tocar del rellotge.

Ara truquen a la porta. És el pare, preguntant-li com ha anat.

—Bé —fa en Mat i torna a esternudar.

—Ja veig que apart d'un regal, també t'has endut un bon refredat de ca la Fara. —El pare s'apropa al llit—. Bona nit —li diu i li petoneja la galta—. Buf! —salta—, quina ferum de colònia que fas!

—Sí! —fa en Mat amb un somriure d'orella a orella.

Quan el pare tanca el llum i la porta, en Mat, embriagat d'olors, s'arrauleix al llit i enfonsa la cara i una mossegada al coixí.

—Vull somniar amb la Fara —es diu a sí mateix. I encara té els ulls contra el coixí, i és per això que no veu com a la tauleta, un instant, s'il·lumina el rellotge i la nit. Flaix!

Fi